

Archeologienota: De geplande ontwikkeling ter hoogte van het Clarissenklooster te Sint-Truiden

Annelies De Raymaeker

Tienen, 2017
Studiebureau Archeologie bvba

Archeologienota: De geplande ontwikkeling ter hoogte van het Clarissenklooster te Sint-Truiden

Annelies De Raymaeker

**Tienen, 2017
Studiebureau Archeologie bvba**

Colofon

Archeologienota: De geplande ontwikkeling ter hoogte van het Clarissenklooster te Sint-Truiden

Initiatiefnemer:	Atelier Artuur architecten bvba
Projectleiding:	Annelies De Raymaeker
Erkend archeoloog:	Annelies De Raymaeker
Auteurs:	Annelies De Raymaeker
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bvba (tenzij anders vermeld)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bvba mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

Studiebureau Archeologie bvba
Bietenweg 20
3300 Tienen
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85
fax: 016/77.05.41

©2017, Studiebureau Archeologie bvba

Inhoudstafel

Inhoudstafel	p. 1
Hoofdstuk 1 Bureauonderzoek	p. 3
1.1 Beschrijvend gedeelte	p. 3
1.1.1 Administratieve gegevens	p. 3
1.1.2 Archeologische voorkennis	p. 4
1.1.3 Onderzoeksopdracht	p. 5
1.1.4 Beschrijving geplande werken	p. 6
1.1.5 Werkwijze	p. 12
1.2 Assessmentrapport	p. 13
1.2.1 Landschappelijke ligging van het projectgebied	p. 13
1.2.2 Historische beschrijving van het projectgebied	p. 16
1.2.3 Archeologisch kader van het projectgebied	p. 23
1.2.4 Datering en interpretatie van het onderzochte gebied	p. 24
1.2.5 Synthese	p. 25
Hoofdstuk 2 Programma van maatregelen	p. 27
2.1 Administratieve gegevens	p. 27
2.2 Gemotiveerd advies	p. 27
2.3 Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem	p. 30
2.3.1 Vraagstelling en onderzoeksdoelen	p. 30
2.3.2 Onderzoekstrategie, methode en technieken	p. 31
Bibliografie	p. 35
Bijlagen	

Hoofdstuk 1 Bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

1.1.1 Administratieve gegevens

Projectcode:	2017E121
Aanleiding:	Binnen het projectgebied, met een oppervlakte van ca. 761 m ² , wordt een stedenbouwkundige vergunningsaanvraag gepland. Aangezien het projectgebied is gelegen binnen de archeologische zone van de binnenstad van Sint-Truiden, het projectgebied groter is dan 300 m ² en de ingreep in de bodem groter is dan 100 m ² is een archeologienota noodzakelijk.
Erkend archeoloog:	Annelies De Raymaeker, OE/ERK/Archeoloog/2016/00148 Studiebureau Archeologie bvba, OE/ERK/Archeoloog/2015/00002
Locatie:	Sint-Truiden, Diesterstraat (fig. 1.1 en 1.2) Bounding box: punt 1: x: 207344; y: 167808 punt 2: x: 207385; y: 167853 Sint-Truiden, Afd. 1, Sectie H, perceel 503F (fig. 1.3)
Periode uitvoering:	2 – 10 mei 2017
Relevante termen:	bureauonderzoek, stadskern, klooster, middeleeuwen, wegtracée
Verstoorde zones:	Het terrein is momenteel bebouwd (fig. 1.3)

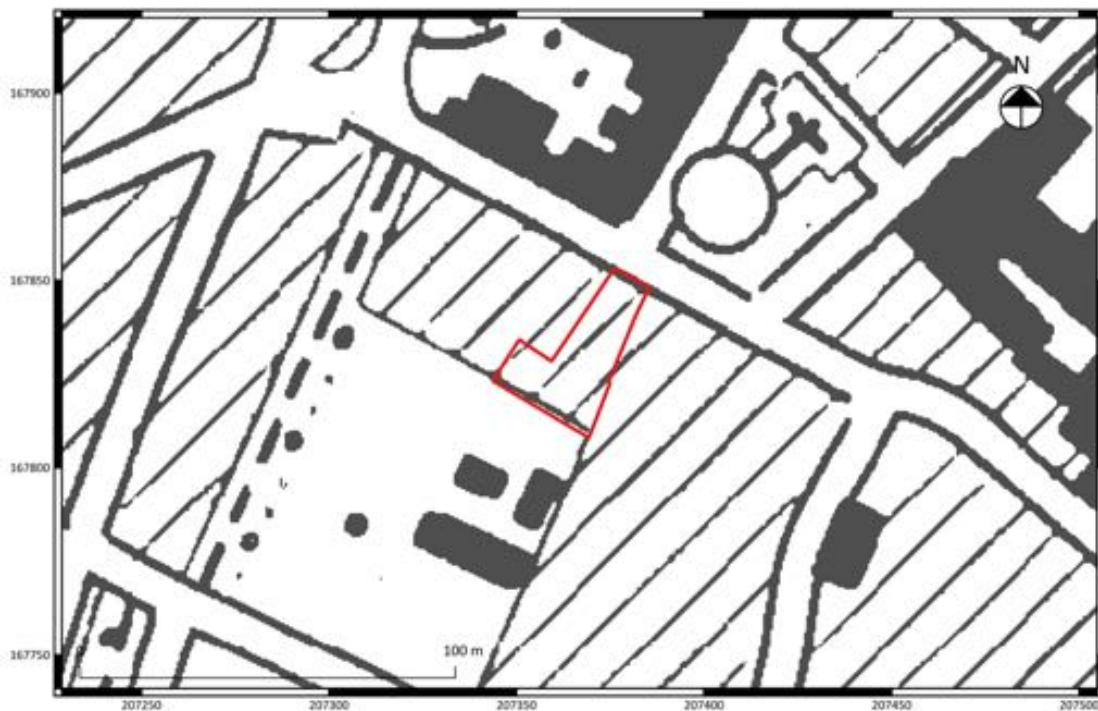

Fig. 1.1: Uittreksel van de topografische kaart met situering van het projectgebied (©Databank Ondergrond Vlaanderen).

Fig. 1.2: Situering van het projectgebied binnen de verschillende Vlaamse archeoregio's¹.

Fig. 1.3: Uittreksel van het kasterplan met situering van het projectgebied (©CADGIS).

1.1.2 Archeologische voorkennis

Geen.

¹ <https://onderzoeksbilans.onroerendergoed.be/onderzoeksbilans/archeologie>

1.1.3 Onderzoeksopdracht

Het archeologisch vooronderzoek beoogt vast te stellen of er een archeologische site aanwezig is op een terrein, wat de karakteristieken en de bewaringstoestand van deze site zijn, wat haar relatie is met het landschap, welke waarde ze heeft, en hoe ermee moet omgegaan worden in het kader van bodemingrepen.

De Code Goede Praktijk draagt een aantal mogelijke fasen aan, opgedeeld in prospectie zonder ingreep in de bodem (bureaustudie, landschappelijk bodemonderzoek, geofysisch onderzoek, veldkartering) en prospectie met ingreep in de bodem (verkenkend archeologisch booronderzoek, waarderend archeologisch booronderzoek, proefsleuven en proefputten, proefputten in functie van steentijd artefactensites). Na voltooiing van elke fase in het vooronderzoek wordt afgewogen of verder vooronderzoek noodzakelijk is en wat de aard van dat vooronderzoek is. Na iedere fase in het vooronderzoek volgt verder vooronderzoek, zonder ingreep in de bodem of met ingreep in de bodem, indien op basis van de reeds uitgevoerde fase(s) van het vooronderzoek onvoldoende informatie gegenereerd is om:

- de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site afdoende te staven.
- een gemotiveerde uitspraak te doen over het al dan niet moeten nemen van maatregelen.
- een plan van aanpak voor een archeologische opgraving op te maken.
- een plan van aanpak voor een behoud in situ op te maken.

De keuze van de methode voor verder vooronderzoek wordt gebaseerd op de volgende vier criteria, aangezien het doel van een archeologisch vooronderzoek immers is om met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed bovenstaande informatie te kunnen leveren:

- Is het mogelijk deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het nuttig deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het overdreven schadelijk voor het bodemarchief deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het noodzakelijk deze methode toe te passen op dit terrein (kosten-batenanalyse)?

Vraagstelling:

- Kan de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site afdoende gestaafd worden?
- Zijn er archeologisch relevante sites aanwezig?
- Wat is het wetenschappelijk potentieel van de aanwezige sites?
- Moeten er bijkomende maatregelen genomen omwille van eventuele aanwezige sites?
- Maak een plan van aanpak op voor een eventueel vervolgonderzoek.
- Kunnen maatregelen voorgesteld worden voor een eventueel behoud in situ van een aanwezige archeologische site? Hoe kunnen deze maatregelen afgedwongen en gecontroleerd worden?

Randvoorwaarden:

Geen

1.1.4 Beschrijving geplande werken²

Huidige toestand

Het projectgebied heeft een oppervlakte van ca. 761 m² en is momenteel grotendeels bebouwd en voorzien van verharding.

Fig. 1.4: Detail uit de luchtfoto van 2016 met aanduiding van het projectgebied.

² Alle informatie met betrekking tot de huidige toestand en de geplande werken werden aangeleverd door de initiatiefnemer. Alle op dit moment voorhanden informatie werd vermeld in de archeologienota.

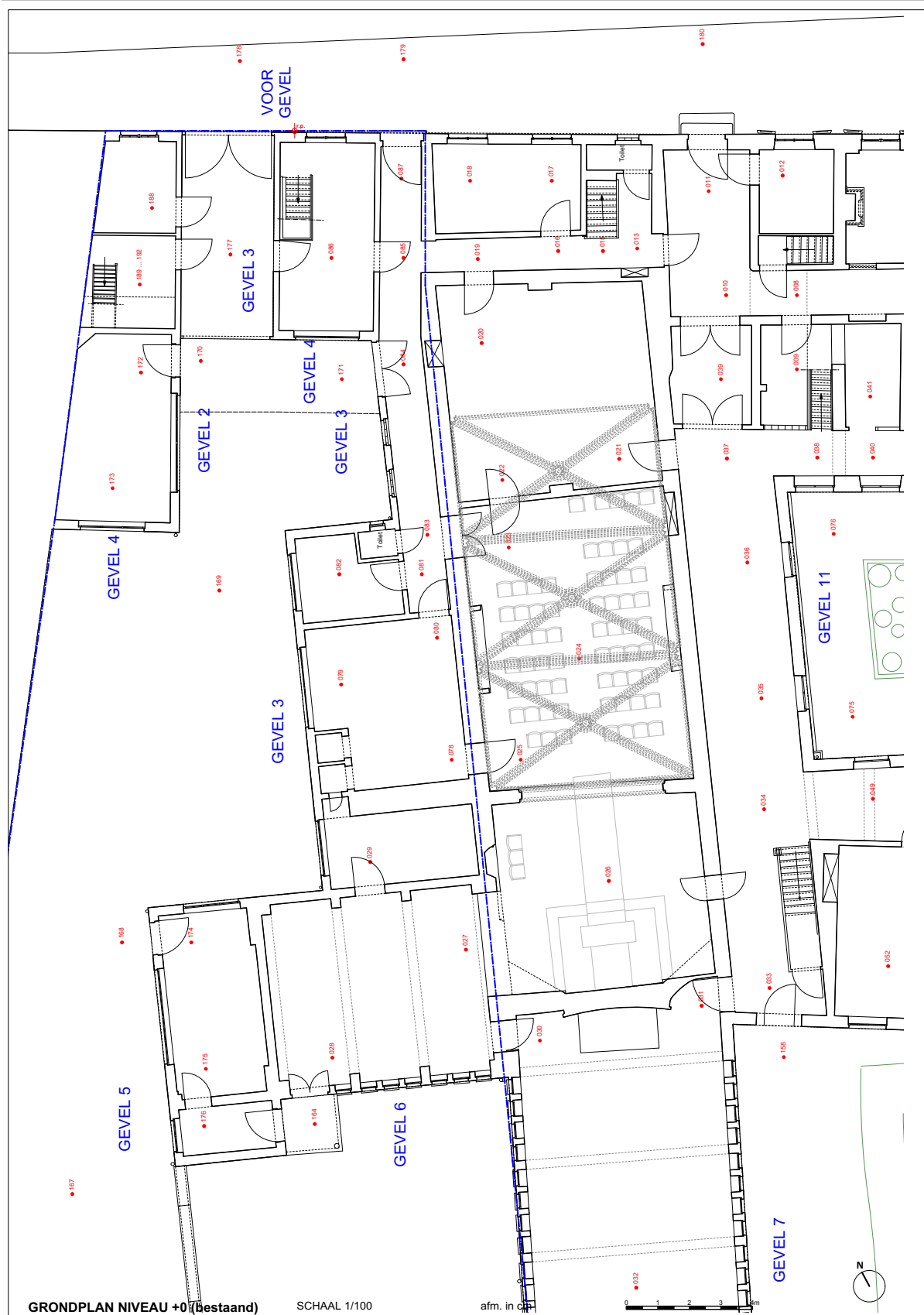

Fig. 1.5: Grondplan van de bestaande toestand.

Geplande toestand

Binnen het projectgebied wordt een nieuw kloostergebouw met tuinzone gepland. Hiervoor worden eerst alle huidige bebouwing en verharding gesloopt en weggehaald.

Langs heen de huidige kapel wordt een nieuwe steeg, de Jeruzalemsteeg, aangelegd. Deze leidt naar een carport (ca. 21 m²) en fietsenstalling (ca. 14 m²). De ondergrondse verdieping (fig. 1.7) wordt aangelegd op een diepte van ca. 2,80 m onder het maaiveld. Deze verdieping komt over de volledige oppervlakte van het nieuwe gebouw.

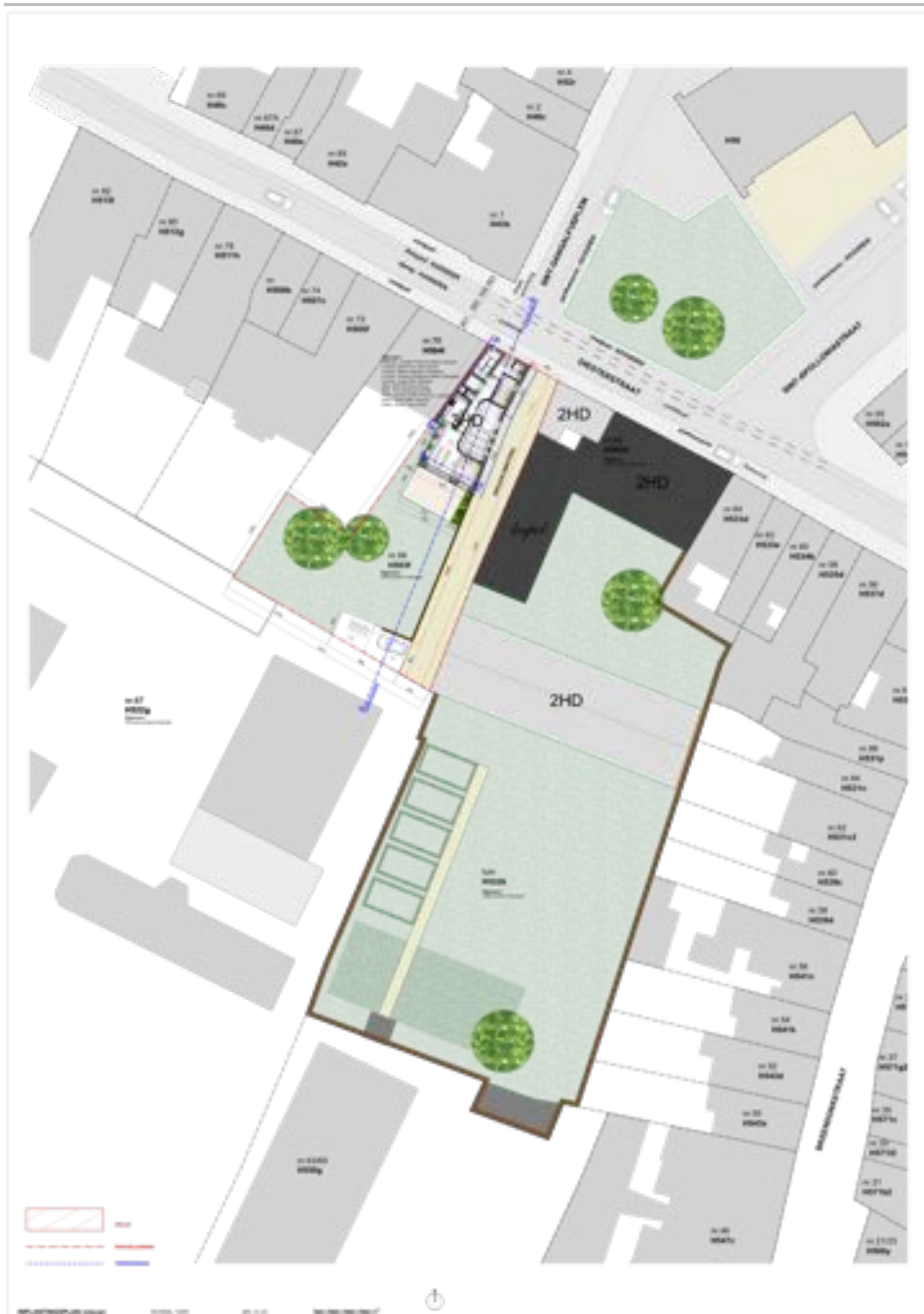

Fig. 1.6: Inplantingsplan van de nieuwe ontwikkeling.

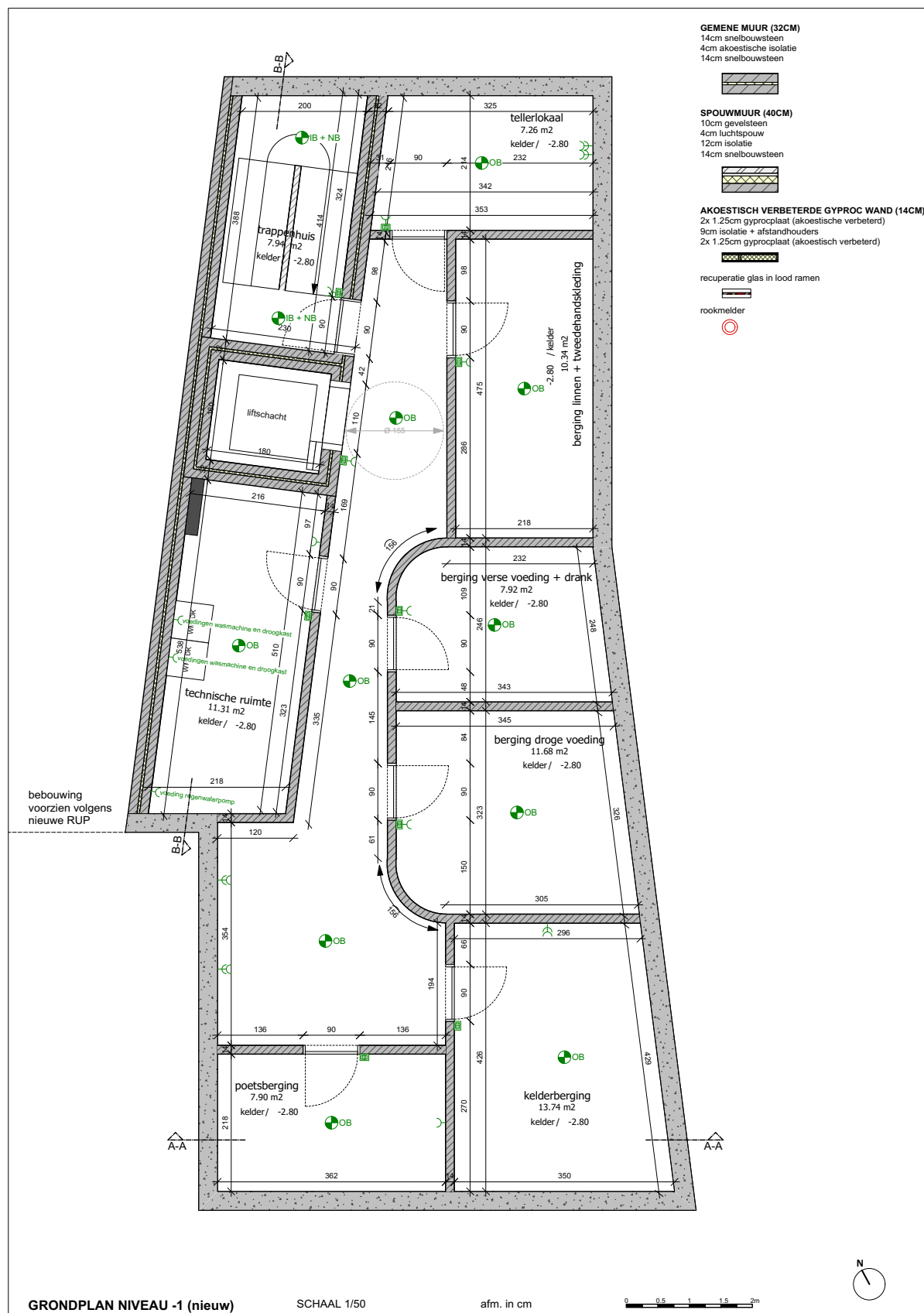
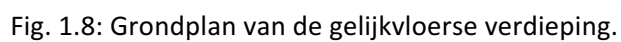

Fig. 1.7: Grondplan van de ondergrondse verdieping.

1.1.5 Werkwijze

Voor het bureauonderzoek zijn de aardkundige gegevens online onderzocht via www.dov.vlaanderen.be. Op basis van de onderzochte kaarten werd gepoogd een duidelijk beeld te verkrijgen van de landschappelijke en bodemkundige ligging van het projectgebied (conform de Code van Goede Praktijk art. 12.5.2.1 en art. 12.5.2.2). Hiervoor werd gebruik gemaakt van volgende kaarten:

- Bodemkaart
- Tertiair Geologische kaart
- Quartair Geologische kaart
- Bodemerosiekaart
- Bodembedekkingskaart
- Digitaal Hoogtemodel (DHM II)

De geomorfologische kaart kon niet worden geraadpleegd omdat deze niet beschikbaar is voor het projectgebied.

Van het tot nog toe uitgevoerde historisch en heemkundig onderzoek is een stand van zaken opgemaakt met betrekking tot het onderzoeksgebied op basis van de beschikbare publicaties. Het historisch kaartmateriaal en luchtfoto's is georeferereerd geraadpleegd via het geoportaal van het agentschap Onroerend Erfgoed en bijkomend kaartmateriaal werd opgezocht via www.cartesius.be. Het gebruikte kaartmateriaal werd geselecteerd op basis van de nauwkeurigheid en de aanwezige geschiedkundige gegevens (conform de Code van Goede Praktijk art. 12.5.1.2). Volgende kaartmateriaal en luchtfoto's werden geraadpleegd:

- Frickxkaart (1714-1727)
- Ferrariskaart (1770-1777)
- Atlas der Buurtwegen (ca. 1840)
- Vandermaelenkaart (1846-1852)
- Popp-kaart (1842-1879)
- Luchtfoto's (1971, 2000-2003, 2012)
- Topografische kaarten (1863, 1879, 1892, 1903, 1914, 1996)

Het belangrijkste beschikbare historische kaartmateriaal werd geraadpleegd om de geschiedenis van het grondgebruik gedurende de laatste eeuwen zo goed mogelijk na te gaan. Deze informatie kan een impact hebben op de kwaliteit van het eventueel aanwezige bodemarchief en de bewaring ervan. Bijkomend archiefonderzoek is niet uitgevoerd omdat uit de analyse van het historisch kaartmateriaal geen grondgebruik naar voor komt dat dit noodzakelijk maakt. Een grondige studie van de beschikbare archivalische bronnen kan wel bijkomende informatie aandragen voor de middeleeuwse geschiedenis van het onderzoeksgebied, maar een dergelijk onderzoek is van een dusdanige omvang dat dit niet past binnen een archeologienota.

1.2 Assessmentrapport

1.2.1 Landschappelijke ligging van het projectgebied

Het projectgebied is gelegen aan de Diesterstraat, nagenoeg onmiddellijk ten zuiden van de Sint-Gangulfuskerk. Het is gelegen op een hoogte van ca. 48 m TAW en is L-vormig. Het terrein vertoont geen noemenswaardige reliëfverschillen.

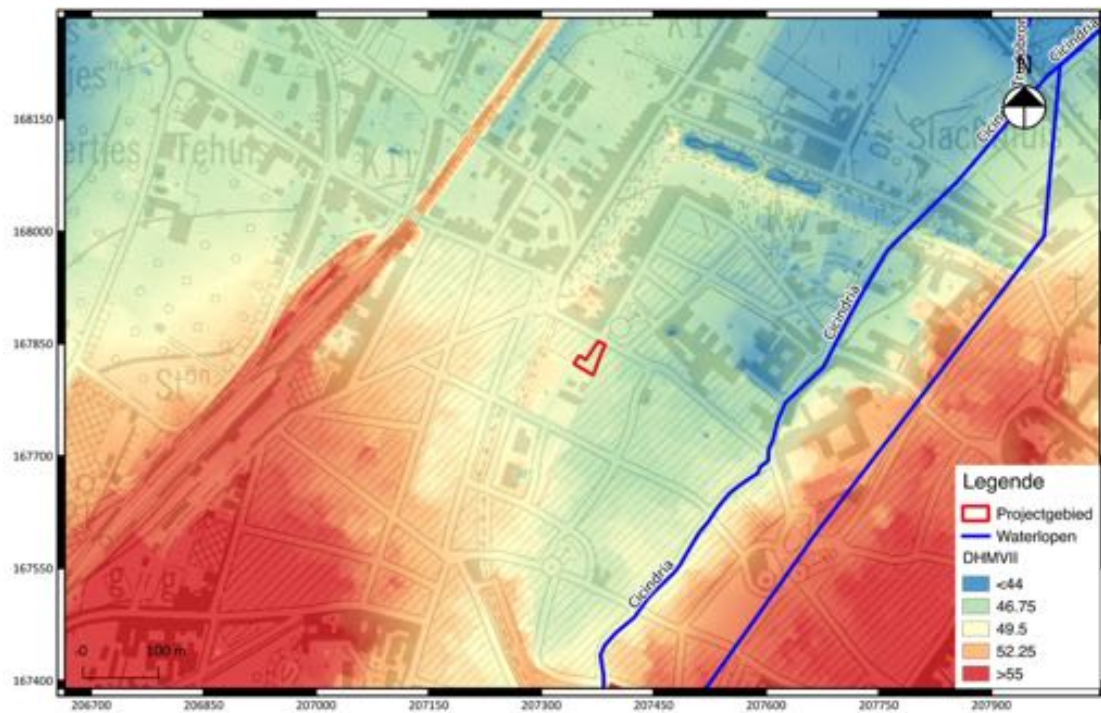

Fig. 1.9: Uittreksel uit het digitaal hoogtemodel (DHM II) met aanduiding van het projectgebied.

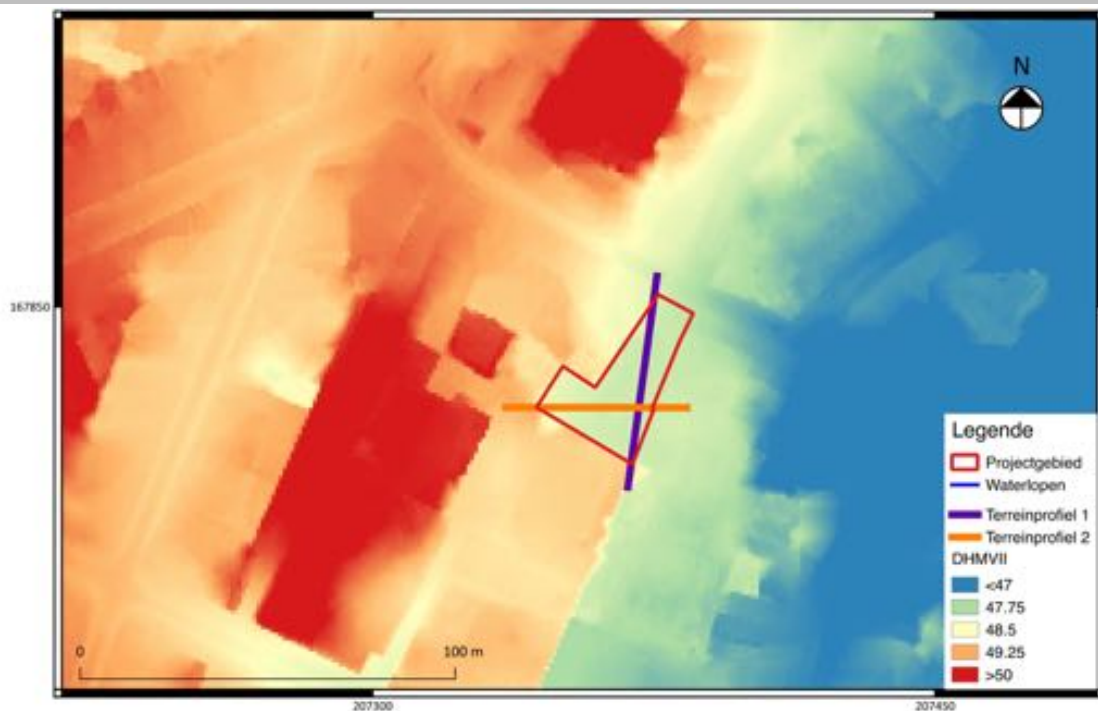

Fig. 1.10: Detail uit het digitaal hoogtemodel met aanduiding van het projectgebied en de geplaatste terreinsneden.

Aangezien het projectgebied is gelegen in de binnenstad van Sint-Truiden, wordt het samen met de onmiddellijke omgeving gekarteerd als bebouwde zone (OB). In de ruime omgeving rond de stad komen voornamelijk natte tot droge leembodems voor (fig. 1.11).

Op de tertiair geologische kaart (fig. 1.12) bevindt zich onder het projectgebied (op ongeveer 8-10 m diepte) de Formatie van Hannut, Lid van Lincent. Deze formatie, die gedateerd wordt in het Paleoceen, wordt gekarakteriseerd door grijsgroen fijn zand, soms dunne kleihoudende intercallaties, met plaatselijk zandsteen, naar onder toe klei, zandhoudend tot klei. Het Lid van Lincent bestaat uit een grijsgroen zand of silt, vaak versteend tot siltsteen of fijnkorrelige zandsteen, en intercalaties van bleek grijsgroene zandhoudende klei. Het silt is licht glauconiethoudend en bevat glimmers en soms schelpfragmenten. Aan de basis komt er een glauconiethoudend zandlaagje voor, dat goed ontsloten is in de groeve van Overbroek.

De quartaire ondergrond (fig. 1.13) bestaat volledig uit eolische leemafzettingen die te dateren zijn van na de laatste ijstijd. Het aanwezige leem bestaat bovenaan uit Brabantleem en onderaan uit Haspengouwleem. Brabantleem bestaat uit een ontkalkt bovengedeelte en een kalkrijk ondergedeelte. Haspengouwleem bestaat uit een fijne afwisseling van zand en leem.

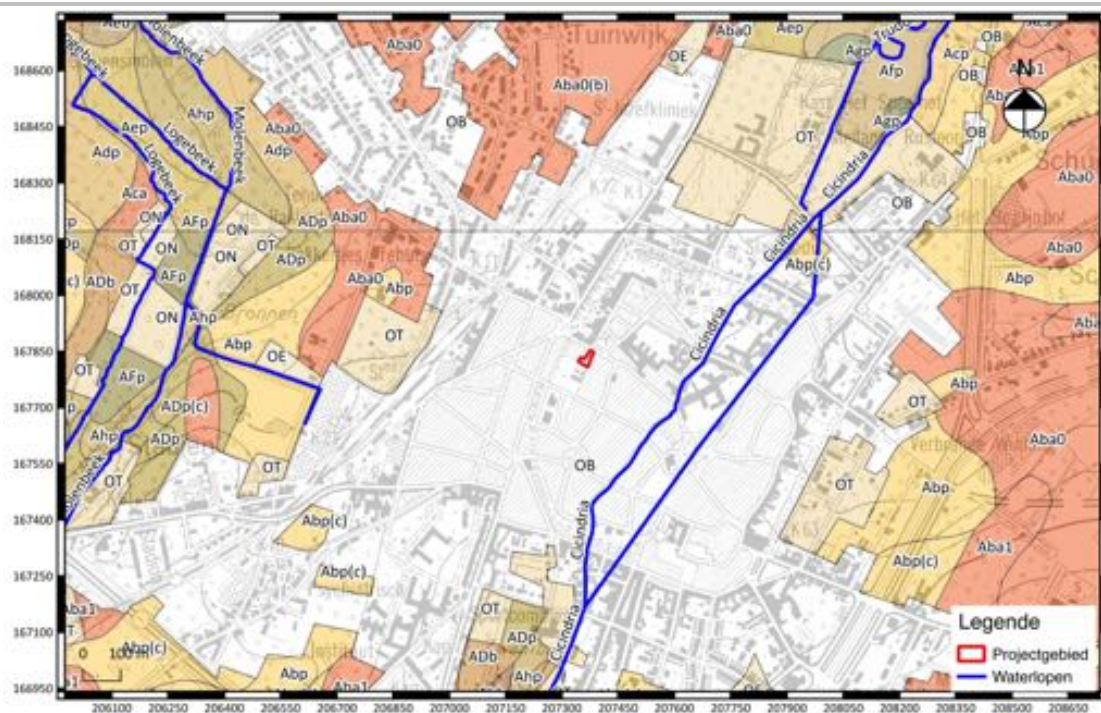

Fig. 1.11: Uittreksel uit de bodemkaart met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.12: Uittreksel uit de tertiair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.13: Uittreksel uit de quartair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied.

1.2.2 Historische beschrijving van het projectgebied

Het projectgebied ligt binnen de (historische) stadskern van Sint-Truiden, zoals deze afgebakend is door Onroerend Erfgoed op basis van historische kaarten³. Hoewel de oudste geschiedenis van Sint-Truiden mogelijk in de Romeinse periode (mogelijk zelf tot in de bronstijd) te situeren valt, wordt het ontstaan van Sint-Truiden in de vroege middeleeuwen gedateerd met de stichting van de Sint-Trudoabdij in 664. Het huidige Sint-Truiden zou als nederzetting rond de abdij gegroeid zijn. De vestiging van het klooster valt samen met een hele reeks stichtingen in de 7de - 8ste eeuw in de regio. De Sint-Trudoabdij werd gebouwd op een bestaand domein *Sarchinium*. Het domein was omgeven door een dicht woud aan drie zijden, aan de westelijke zijde werd het begrensd door de moerassige beemden van de Cicindriabeek. De Heilige Trudo liet een kerk en klooster bouwen op een kleine verhevenheid op de rechteroever van deze beek. Na de dood van de Heilige Trudo ontstond een 'bedevaartsoord' rond zijn graf, waardoor al gauw een kleine nederzetting rond de abdij ontstond. In 740 wordt het klooster van Sint-Trudo omgevormd tot benedictijnenabdij, in 883 wordt deze samen met de nederzetting verwoest door de Noormannen. Onder impuls van keizer Otto I wordt de abdij samen met de nederzetting heropgebouwd. Deze nederzetting groeide rondom het marktplein met invalswegen die aan het marktplein vertrekken.

In de 11de eeuw was Sint-Truiden al uitgegroeid tot een versterkte stad met een aarden wal en gracht met toegangspoorten. De stad werd toen *Oppidum Sancti Trudonis* genoemd. In 1086/1087 werd de stad ingelijfd bij het prinsbisdom Luik, maar behield de abdij zijn recht over een deel van het grondgebied. Het voogdijerschap over de stad was reeds een lange tijd een twistpunt tussen verschillende heren, wat aanleiding gaf tot verschillende belegeringen en plunderingen. In 1129 werd de eerste omwalling vervangen door een stenen vestingsmuur met poorten en torens. Na de

³ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/140054>

ontmanteling ervan in 1675 door Lodewijk XIV en de afbraak van de overblijvende muren bleef het tracé enkel bewaard in het stadspark en de vesten.

In de late middeleeuwen ontwikkelt Sint-Truiden zich als een stad toegespitst op de lakennijverheid en de handel ervan op lange afstand. De abdij speelde een belangrijke rol in deze handelsactiviteiten. Verder bestond er een wisselwerking tussen de stad en de abdij die onder andere tot uiting komt in de stichting van heel wat religieuze instellingen waar de abdij aandeel in had. De scheiding tussen het geestelijke en wereldlijke domein werd gevormd door de markt. Op deze scheiding werden de hallen (14de eeuw) en later het stadhuis (18de eeuw) opgericht.

De 15de eeuw bleek een zeer woelige periode voor Sint-Truiden te zijn. In 1405 werd de stad belegerd en ingenomen door Hendrik de Horne van Luik, in 1467 vond de slag van Brustem – met beleg in inname van de stad - plaats en in 1489 belegerde Robert van der Marck Sint-Truiden. In 1568 werd de stad ingenomen door Willem de Zwijger, maar door haar onafhankelijkheid van het prinsbisdom had de stad weinig te leiden van de Spaanse troepen. In 1675 werd de vesting door Lodewijk XIV ontmanteld.

Na de middeleeuwen verloor de stad aan belang. Na de Franse revolutie werd de abdij verkocht en de gebouwen geplunderd en grotendeels afgebroken⁴.

Het projectgebied zelf is gelegen in de Diesterstraat onmiddellijk ten westen van het Clarissenklooster. Dit klooster werd in 1539 opgericht door de Sepulchrienen. In 1796 werd het klooster opgeheffen. Sinds 1851 is het bewoond door de Clarissen⁵. De Diesterstraat is één van de oudste straten van de stad, vroeger gekend als de Cloesterstaete of Steenstraete. Ze wordt een eerste maal vermeld in de 13de eeuw. De straat werd gebruikt als verbinding tussen de abdij en de nu verdwenen Sint-Gangelhoffpoort⁶.

Op de Ferrariskaart (1771-1778, fig. 1.14 en fig. 1.15) wordt de oostelijke zijde van het projectgebied ingenomen door een wegtracée. Deze weg loopt onmiddellijk naast de kapel van het klooster. De westelijke zijde van het projectgebied wordt ingenomen door een gebouw en de doorgang naar de achtererven van deze gebouwen. De weg lijkt nog zichtbaar te zijn op de luchtfoto van 1971, maar is momenteel niet meer zichtbaar in het straatbeeld.

Op de Atlas der Buurtwegen (1841, fig. 1.16 en fig. 1.17) wordt eenzelfde beeld weergegeven. Waar onmiddellijk ten zuidwesten van het projectgebied nog gebouwen worden gesitueerd op de Ferrariskaart lijkt dit nu braakliggend te zijn.

De kaart van Vandermaelen (1846-1854, fig. 1.18 en fig. 1.19) is eerder generiek en toont gewoon grote bouwblokken. De aanwezigheid van het klooster of de kerk wordt niet weergegeven.

De opeenvolging van luchtfoto's (fig. 1.20 – fig. 1.23) toont een steeds densere en vernieuwde bebouwing in de stadskern. Ter hoogte van het projectgebied zelf verandert er niets aan de gebouwen.

⁴ <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/140054>

⁵ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/22724>

⁶ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/104777>

Fig. 1.14: Uittreksel uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.15: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.16: Uittreksel uit de Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.17: Detail uit de Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.18: Uittreksel uit de kaart van Vandermaelen met aanduiding van het projectgebied.

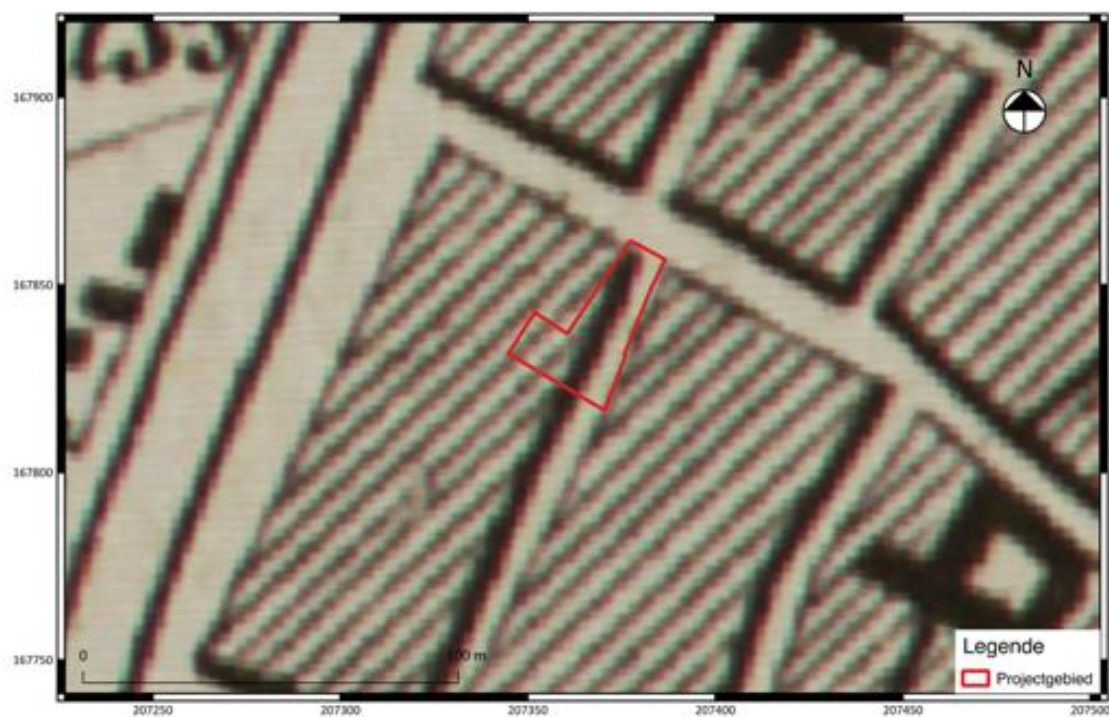

Fig. 1.19: Detail uit de kaart van Vandermaelen met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.20: Detail uit een luchtfoto van 1971 met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.21: Detail uit een luchtfoto van 2000 met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.22: Detail uit een luchtfoto van 2012 met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.23: Detail uit een luchtfoto van 2016 met aanduiding van het projectgebied.

1.2.3 Archeologisch kader van het projectgebied

Aangezien het projectgebied gelegen is in de stadskern van Sint-Truiden, worden er een heleboel archeologische vondstlocaties in de ruime omgeving van het projectgebied gesitueerd. In de onmiddellijke omgeving van het projectgebied is dit eerder beperkt, er werd nog geen vlakdekkend onderzoek uitgevoerd.

Onmiddellijk ten oosten van het projectgebied wordt het Clarissenklooster (monument) gekarteerd. Wat verder ten oosten wordt in de Breendonkerstraat het seminarie van de abij (monument) gekarteerd. Op deze locatie zou in de 13de eeuw reeds een begardenklooster opgericht zijn⁷. Nog meer ten oosten werd in 2010 een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd (CAI 157052). Tijdens dit onderzoek (vijf proefputten) werden muurrestanten van woonhuizen uit de 16de eeuw aangetroffen. Het is niet helemaal duidelijk of vervolgonderzoek werd geadviseerd.

Ten westen van het projectgebied wordt de locatie van de Sint-Gangulfuspoort uit de late middeleeuwen gekarteerd (CAI 158409). Op deze locatie zou ook Romeins aardewerk zijn aangetroffen, maar wanneer of op welke manier staat niet vermeld. De poort maakt deel uit van de laat-middeleeuwse stadsomwalling van Sint-Truiden (CAI 207882).

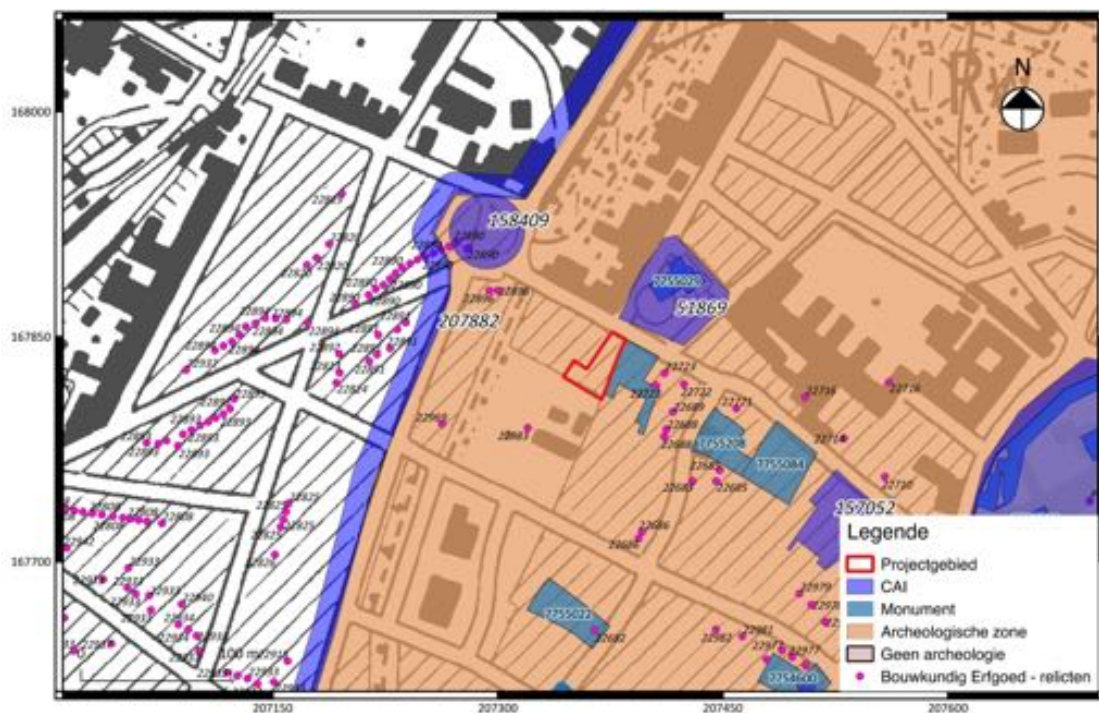

Fig. 1.24: Uittreksel uit de CAI met situering van het projectgebied⁸.

⁷ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/22720>

⁸ www.agiv.be

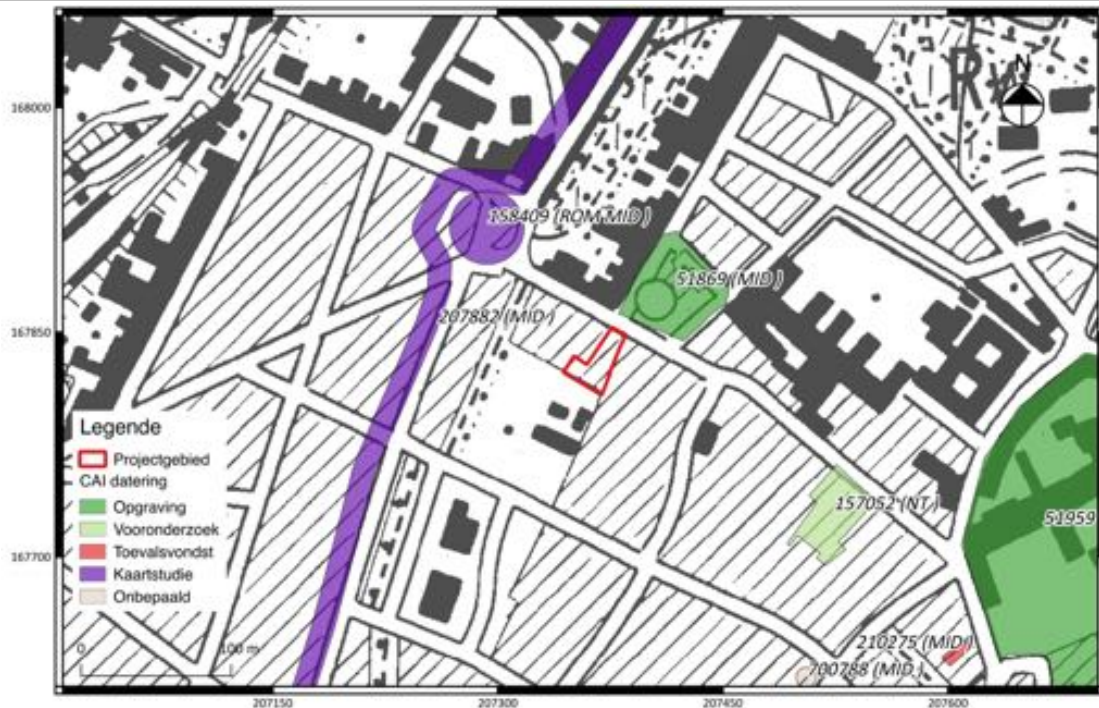

Fig. 1.25: Type onderzoeken in de buurt van het projectgebied.

1.2.4 Datering en interpretatie van het onderzochte gebied

Het projectgebied is gelegen in een archeologisch potentieel zeer waardevolle zone, namelijk binnen de historische stadskern van Sint-Truiden, net ten zuiden van de Sint-Gangulfuskerk. De Diesterstraat, waarlangs het gelegen is, zou teruggaan tot in de 13de eeuw. De straat werd gebruikt als verbinding tussen de abdij en de nu verdwenen Sint-Gangelhoffpoort.

Het projectgebied ligt onmiddellijk ten westen van het Clarissenklooster. Dit klooster werd in 1539 opgericht door de Sepulchrienen. In 1796 werd het klooster opgehoften. Sinds 1851 is het bewoond door de Clarissen.

Uit een opeenvolging van historisch kaartmateriaal blijkt dat doorheen het projectgebied tijdens de late middeleeuwen een weg liep. Dit wegtracé is nog licht opmerkelijk op de luchtfoto van 1971, maar is nu helemaal verdwenen. De westelijke kant van het projectgebied wordt tijdens de late middeleeuwen ingenomen door gebouwen.

Het projectgebied is momenteel grotendeels voorzien van bebouwing en verharding, maar er zijn geen aanwijzingen dat het projectgebied zwaar verstoord zou zijn. Mogelijk kunnen nog resten van de weg en de gebouwen aanwezig zijn. Sporen geassocieerd met het Clarissenklooster worden niet verwacht, aangezien deze eerder ten oosten van het projectgebied verwacht worden.

De (mogelijke) vondst van Romeins aardewerk aan de Sint-Gangulfuspoort wijst op een archeologisch potentieel voor grondsporensites vanaf de metaaltijden. Dit potentieel moet wel licht genuanceerd worden aangezien er nog geen onderzoeken zijn gebeurd die in de onmiddellijke omgeving van het projectgebied dergelijke niet-middeleeuwse sites hebben aangetroffen en onderzocht.

1.2.5 Synthese

Het projectgebied is gelegen in een archeologisch potentieel zeer waardevolle zone, namelijk binnen de historische stadskern van Sint-Truiden, net ten zuiden van de Sint-Gangulfuskerk. De Diesterstraat, waarlangs het gelegen is, zou teruggaan tot in de 13de eeuw. De straat werd gebruikt als verbinding tussen de abdij en de nu verdwenen Sint-Gangelhoffpoort.

Het projectgebied ligt onmiddellijk ten westen van het Clarissenklooster. Dit klooster werd in 1539 opgericht door de Sepulchrienen. In 1796 werd het klooster opgehoften. Sinds 1851 is het bewoond door de Clarissen.

Uit een opeenvolging van historisch kaartmateriaal blijkt dat doorheen het projectgebied tijdens de late middeleeuwen een weg liep. Dit wegtracé is nog licht opmerkelijk op de luchtfoto van 1971, maar is nu helemaal verdwenen. De westelijke kant van het projectgebied wordt tijdens de late middeleeuwen ingenomen door gebouwen.

Het projectgebied is momenteel grotendeels voorzien van bebouwing en verharding, maar er zijn geen aanwijzingen dat het projectgebied zwaar verstoord zou zijn. Mogelijk kunnen nog resten van de weg en de gebouwen aanwezig zijn. Sporen geassocieerd met het Clarissenklooster worden niet verwacht, aangezien deze eerder ten oosten van het projectgebied verwacht worden.

De (mogelijke) vondst van Romeins aardewerk aan de Sint-Gangulfuspoort wijst op een archeologisch potentieel voor grondsporensites vanaf de metaaltijden. Dit potentieel moet wel licht genuanceerd worden aangezien er nog geen onderzoeken zijn gebeurd die in de onmiddellijke omgeving van het projectgebied dergelijke niet-middeleeuwse sites hebben aangetroffen en onderzocht.

Er kan op basis van het bureauonderzoek alleen niet worden geantwoord op de vraag of er al dan niet nog in situ bewaarde archeologisch relevante waarden aanwezig zijn binnen de grenzen van het projectgebied. Aangezien de geplande werken een aanzienlijke verstoring van de bodem betekenen, blijkt verder archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk. Het gehele projectgebied wordt geselecteerd voor verder onderzoek.

Bibliografie

Literatuur

GYSELING M. 1960: *Toponymisch woordenboek van België, Nederlands, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland (voor 1226)*, Antwerpen.

Websites (allen geraadpleegd op 2 mei 2016)

<https://cai.onroenderfgoed.be>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/104777>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/140054>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/22720>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/22724>

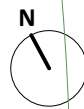
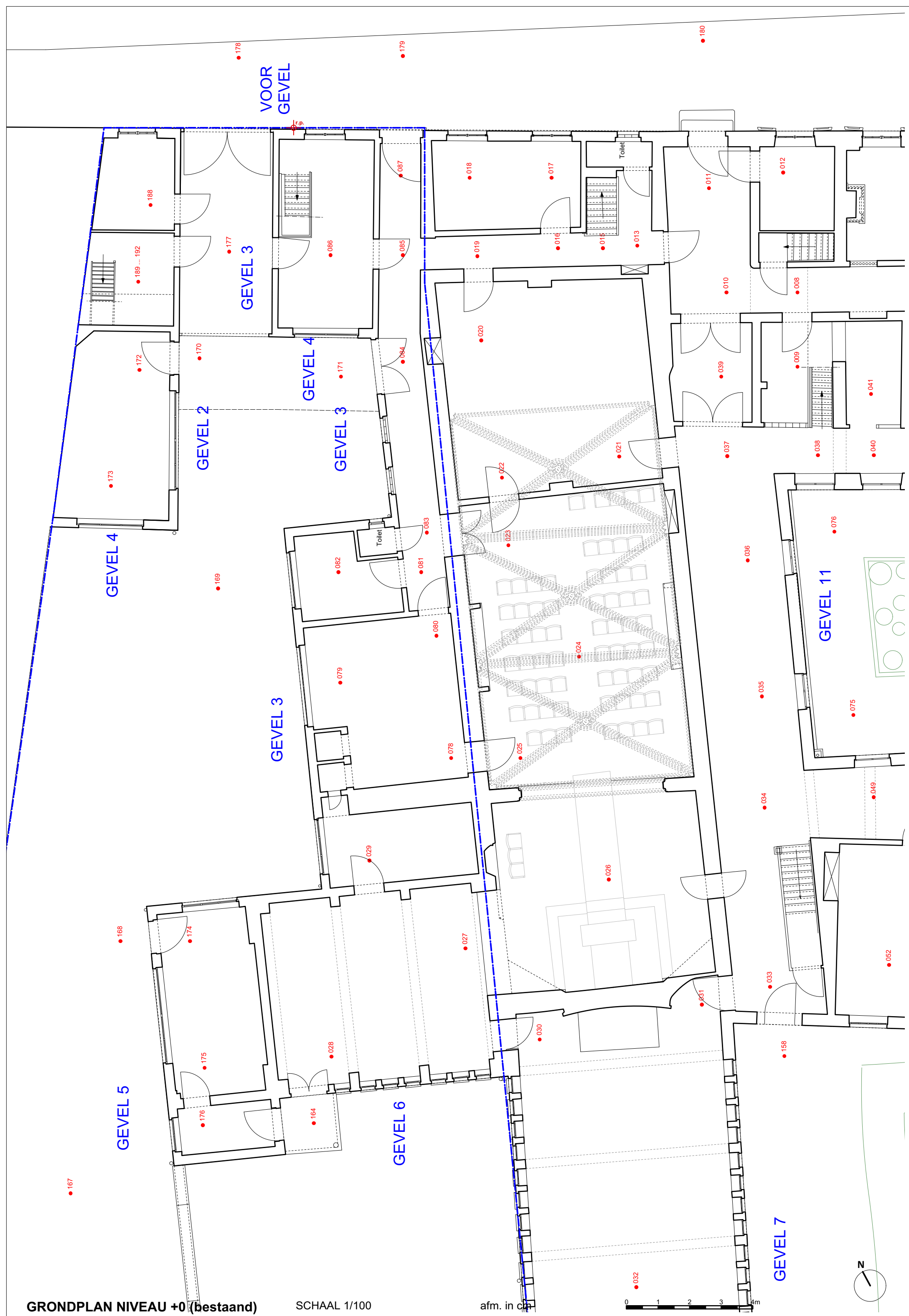
www.agiv.be

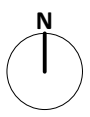
www.cartesius.be

www.dov.vlaanderen.be

www.geoportaal.be

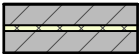
www.geopunt.be

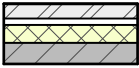
GEMENE MUUR (32CM)

14cm snelbouwsteen
4cm akoestische isolatie
14cm snelbouwsteen

SPOUWMUUR (40CM)

10cm gevelsteen
4cm luchtspouw
12cm isolatie
14cm snelbouwsteen

AKOESTISCH VERBETERDE GYPROC WAND (14CM)

2x 1.25cm gyprocplaat (akoestische verbeterd)
9cm isolatie + afstandhouders
2x 1.25cm gyprocplaat (akoestisch verbeterd)

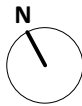
recuperatie glas in lood ramen

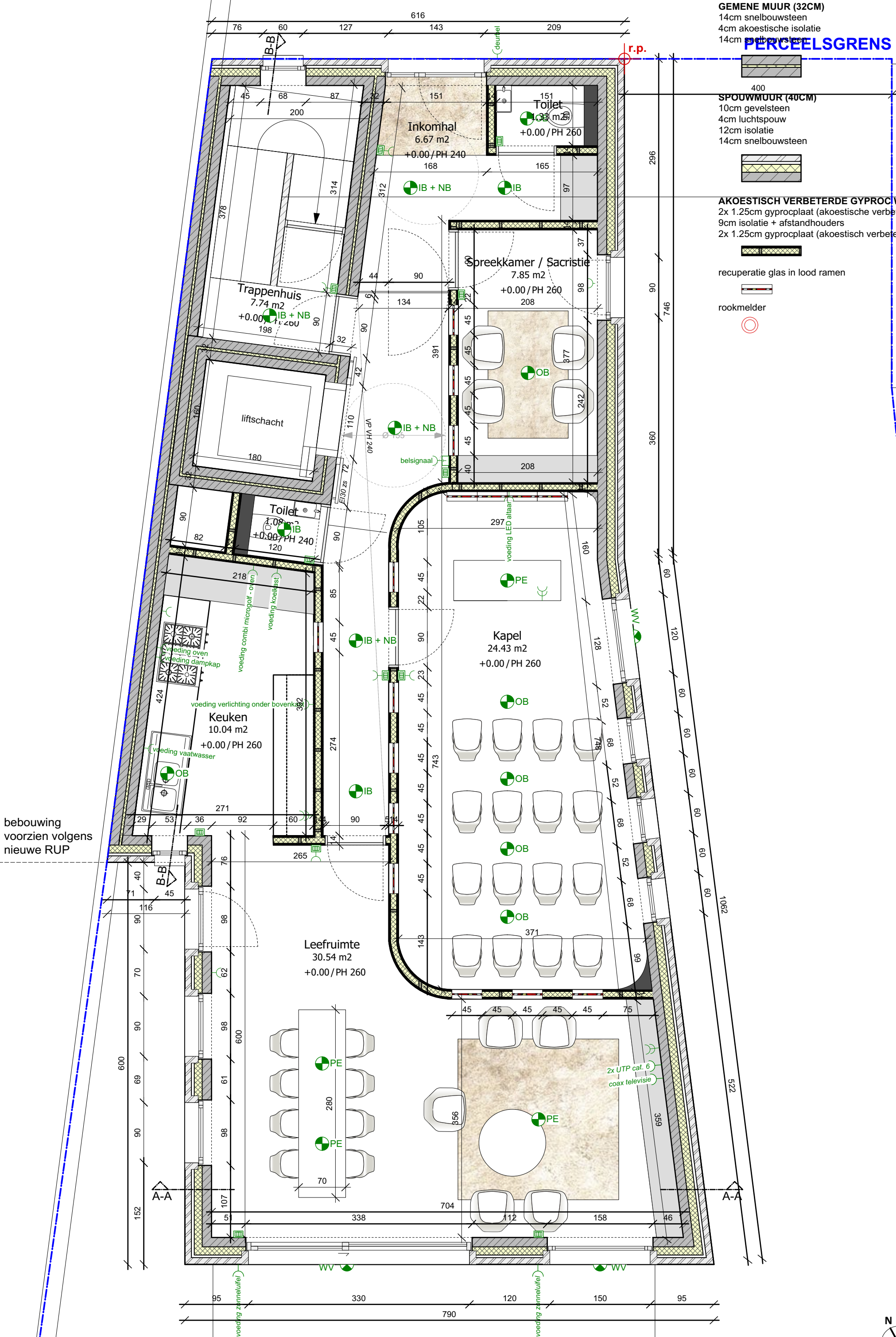

rookmelder

bebouwing
voorzien volgens
nieuwe RUP

- GEMENE MUUR (32CM)**
14cm snelbouwsteen
4cm akoestische isolatie
14cm snelbouwsteen
- PERCEELSGRENS**
- SPOUWMUUR (40CM)**
10cm gevelsteen
4cm luchtspouw
12cm isolatie
14cm snelbouwsteen
- AKOESTISCH VERBETERDE GYPROC WAND (14CM)**
2x 1.25cm gyprocplaat (akoestische verbeterd)
9cm isolatie + afstandhouders
2x 1.25cm gyprocplaat (akoestisch verbeterd)
- recuperatie glas in lood ramen
- rookmelder